№ 57. 29 žniŭnia 1916 h. Cena 5 fen.

HOMAN

BIEŁARUSKAJA WIŁEŃSKAJA CZASOPIŚ

WYCHODZIĆ DWA RAZY U TYDZIEŃ: U AUTORKI I U PIATNICY.

Cena s pierasyłkaj i dastaŭkaj da chaty: na 1 hod—4 m. 80 fen., na ½ hodu—2 m. 40 f., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies. — 40 f.

Adres redakcii: Wilnia, Zawalnaja 7.
Adres administracii i ekspedycyi:
M. Stefanskaja 23.

Cena abwieštak: na 4-aj staranie za radok drobnymi literami—25 fenig.; drobnyje abwiestki—pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci—60 fen. za liniejku drobn. drukam.

TELEHRAMY.

Rumynija wystupiła.

BUKARESZT. (W.T.B.) 27.VIII. Naznaczenaja na siahońnia ranicaj a 10 hadz. koronnaja rada, katoraj pa ŭsiej staranie prydajuć nadta wialikuju wahu, pieraniesiena na 5 hadz. pa-abiedzi.

BERLIN. 28.VIII. «Berl. Tgbltt.» danosić:

Rasiejski wajenny attasze, pałkoŭnik Tatarinow, 26.VIII prybyŭ nazad u Bukareszt z rasiejskaj hłaŭnaj kwatery.

WIENA. (W.T.B.) 28.VIII. Uczora ŭ naczy rumynski pasoł prybyŭ u ministerstwo zahranicznych spraŭ, kab addać notu, pawodłuh katoraj **Rumynija,** paczynajuczy ad 9 hadz. wieczera 27 žniŭnia, **liczyć siabie u wajnie z Austro-Wenhryjej**.

BERLIN (W.T.B.) 28.VIII. Rumynski urad abjawiŭ uczora wieczeram wajnu Aŭstro-Wenhryi. Sajuznaja rada nie atkładajuczy žbiarecca na naradu.

BERLIN. Ranicznyje hazety jeszcze nie danosiać ab abjaŭleńni Rumynijej wajny Aŭstro-Wenhryi. Tymczasam francuskije hazety pamieszczajuć trywožnyje wiestki s Sałonik i Afin; kali jany paćwierdziacca, dyk pakažuć, szto paczaŭsia rewolucyjny ruch partii Wenizelosa. Kažuć ab padhatoŭcy adozwy s pryzywam da rewalucii ŭ Hrecii.

BUKARESZT (W.T.B.) «Vitorul» pisze:

Niekatoryje hazety, katoryje choczuć liczycca dobra aświedomlenymi, danosiać, szto na rumynskuju staroču pry Alkalti, ŭ Dobrudžy, napali bołharskije sałdaty. U rumynoŭ jość zabityje i ranienyje.

Z oficyoznych kruhoŭ piareczuć hetaj wiestcy.

BERLIN. 28-VIII. «Pałudziennaja Hazeta» pisze:

Sazyŭ sajuznaj rady maje na meci **abjawić wajnu Rumynii**. Si arednia-eŭropejskije dzieržawy wiedali, jakoje niapeŭnaje stanowiszcze Rumynii. Jany pryhatawalisia spatkać nastupiŭszyje ciapier zdareńnia, i ich jany nie spatkali nieŭspadzieŭki.

U aposzni moment.

28 žniunia.

Zachodni front:

U wakolicach Sommy naszy zachodnije worahi paśla silnaho artyleryjskaho ahniu u wieczary i ŭ naczy wialikimi siłami dalej prabawali prarwać naszy linii na poŭnaczy ad reki. Na fronci Tiepwal-Muke i Dewil — les Žemszi anhliczanie szturmawali niekolki razoŭ, a na fronci Morepa—Klery — francuzy. Szturmy adbity, czaściu—sztykami, czaściu kontratakami. Pry Muke i ŭ lesi Delwil u niewialikich czastkach akopoŭ bitwy jeszcze trywajuć. Na reszci zachodniaho frontu, nia liczuczy silnaho ahniu artyleryi, niczoha asabliwaho.

Uschodni front:

Pry Lenewaden uziaty u pałon 2 aficery 37 sałdatoŭ. Pry Świniuchach ataki rasiejcoŭ adbity. Na poŭnaczy ad Dniestra wialikije rasiejskije siły atakawali spiersza udaczna, ale byli zusim adkinuty kontratakaj. Pry Taŭstoptach i Zawałach rasiejskije ataki pad zasczytnym ahniom nie razwinulisia. Ŭ Karpatach rasiejcy nastupali pry Kukuli i Staraj Wipszynie, ale byli adbity.

Na hranicy Siemihradzii uziaty rumynskije pałonnyje.

Ž aposznich dzion:

25 žniunia.

Zachodni front:

Na ŭsim fronci ad Tiepwal da Sommy paśla straszeńnie silnaj artyleryjskaj padhatoŭki paczalisia anhlicka-francuskije ataki. Miž Tiepwal i lesam Furo jany byli krywawa złomleny. Czaści piarednich zrujnawanych akopoŭ pry Owilje nami aczyszczeny. Na adrezku Longwal-Delwil worahi mieli udaczu. Wioska Morepa — ŭ ich rukach. Na adrezku Morepa-Somma francuskije szturmy niczoha nie dajszli. Na adrezku Flery, na-prawo ad Maasu, francuzy atakawali dalej, ale byli adbity.

Adzin nasz latuczy karabiel u naczy na 24. VIII zrabiŭ nalot na Londyn. Na poŭnaczy ad Sommy žbity czatyry aeropłany worahoŭ.

Uschodni front:

Kontrataki dziela adwajewańnia pakinutych 21 žniŭnia akopoŭ kala Žwiežynia nam udalisia dobra. Uziaty 561 pałonny.

26 žniunia.

Zachodni front:

Pry dalejszych zajadłych artyleryjskich bitwach na poŭnaczy ad Sommy iszli pieszyje ataki worahoŭ kala Tiepwal-Furo i Morepa; jany adbity. Pry Tahur naszy patruli ŭziali u francuskim akopi 46 dusz u pałon. Na fronci Maasu ahoń worahoŭ dachodziŭ wialikaj siły. Kulemiotnym ahniom i ŭ bitwach na pawietry žbity 5 aeropłanoŭ worahoŭ.

Uschodni front:

Biez wydatnych prypadkoŭ.

Bałkanski front:

Na paŭnocznym zachodzi ad woziera Ostrowo — nowyje udaczy.

Kaniec telehram na 4 stranicy.

Ad Redakcii.

Prystupajuczy da wydawańnia naszaho „Homana“, my pawinny byli razwažyć wielmi curjoznaje ŭ naszym žyćci pytańnie: jakimi literami jaho drukawać?

Spor ab szryft — heta stary spor, katory biełaruskaje hramadzianstwo ŭžo czaściu razwiazało: ankieta, zroblenaja „Naszaj Niwaj“ u 1912 hadu, pakazała, szto badaj usie nacyonalna-światomyje biełarusy liczać za swoj nacyonalny szryft tak-zwanyje „ruskije“ litery — „kirylicu“, katory na Biełaruskaj Ziamli užywaŭsia ad najdaŭniejszych czasoŭ, panawaŭ u czasi niezaležnaho bytawańnia naszaho Kraju ŭ jednaści z Litwoj, byŭ ustanoŭlen Litoŭskim Statutam i udzieržaŭsia da naszych dzion, tolki krychu žmianiŭszy formu liter — upraściŭszy ich. — Ale razwiazka sporu adbyłasia pry warunkach admiennych ad ciapieraszních. Tady na Biełaruskaj ziamli, byŭszaj pad ułaściu Rasiei, pierewažywali prawasłaŭnyje biełarusy, katoryje prywiazany byli da „kirylicy“ jeszcze i zatym, szto hety szryft byŭ dla ich liturgicznym szryftam, a biełarusy-kataliki, užywaŭszyje ŭ kaścieli łacinskich liter, stanawili nia bolsz czaćwiortaj czaści ŭsiaho biełaruskaho narodu. Ciapier u zaniatych niemcami ziemlach katalikoŭ-biełarusoŭ, badaj, budzie bolsz, czym prawasłaŭnych, a ŭ najlepszym zdareńni ich budzie roŭna. Woś, heta žmiena warunkoŭ, apracza niezaležnych ad nas pryczyn, i pierewažyła sprawu na karyść wydawańnia „Homana“ łacinikaj,—tym bolej, szto, jak wiadoma, rasiejskije ŭłaści wywiaźli nadta mnoha prawasłaŭnych biełarusoŭ — usich narodnych wuczycieloŭ, czynoŭnikoŭ i mnoha sielan.

Chacia nasz wybar hetkim czynam byŭ asnowan **tolki na praktycznych** pahladach, znajszlisia ludzi, katoryje paczali tłumaczyć jaho na swoj sposab. Hetak polskaja hazeta „Czas“, orhan Krakoŭskich prafesaroŭ, ubaczyła ŭ hetym znak, szto biełarusy majuć achwotu da pryniaćcia polskaj kultury, — choć łacinikaj piszuć nia tolki palaki, ale i niemcy, i francuzy, i italjancy, i anhliczanie i szmat jakije inszyje narody....

Paŭhodu žyćcia naszaj hazety pakazało nam, szto patreba „kirylicy“ ŭ zaniatych niemcami ziemlach — wielmi wostraja. I heta prymusiło nas nanowa razwažyć sprawu szryfta, — tym bolej, szto žadańnie prawasłaŭnych biełarusoŭ mieć hazetu, drukawanuju „kirylicaj“ zusim sprawiedliwaje, i „abłacinić“ ich my nia mieli i nia majemo nijakaj achwoty. Prynimajuczy ŭsio heta pad uwahu, my pryznali patrebnym drukawać „Homana“ abodwymi szryftami: „łacinikaj“ i „kirylicaj“, ale jak druk „ruskimi“ literami byŭ zabaronien, dyk dahetul spoŭnić swajej pastanowy my nie mahli.

Paśla doŭhaho staraŭnia nam-taki ŭdałosia dastać pazwaleńnie drukawać „Homan“ i „Kirylicaj“, — i ŭ najbližejszym czasi hazeta nasza budzie wychadzić u dwoch asobnych wydańniach, u katorych adna mowa, adzin tekst, tolki roznyje litery.

1410—1914.

U 1410 hadu u słaŭnaj u historyi bitwie pad Tannenbergam (Hrunwaldam) złuczenyje biełaruska-litoŭska-polskije siły razbili armiju kryžakoŭ. Heta pabieda, złamaŭszają kryžackuju siłu, pryniesła wialikuju sławu naszym praszczuram; ale razam s tym jana adznaczyła saboj pawarot u historyi Biełarusi i Litwy: s taho czasu paczynajecca praces raskładu Wialikaho Kniaźstwa Litoŭskaho, katoraje pry złažyŭszychsia nowych palitycznych adnosinach utraciło swaju wolu, swoj niezaležny hasudarstwieny byt.

Praz piaćsot z liszkam hadoŭ na paloch pad Tannenbergam (Hrunwaldam) — adbyłasia nowaja bitwa, katoraja tak sama jarkimi literami budzie ŭpisana u knihu suświetnaj historyi. Ale ŭ hetaj bitwie patomki kryžakoŭ — niemcy razhramili wialikije siły rasiejcoŭ, miž katorymi niemało było patomkoŭ słaŭnych bajcoŭ s pierszaj hrunwaldzkaj bitwy, dzie stajali pobocz biełarusy, litwiny i palaki. I woś, jak bytcym praz niejkuju ironiju losu, nowy Tannenberg—Hrunwald wyzwoliŭ pamienionyje narody s pad mnohaletniaj maskoŭskaj niawoli i sulić nam nowuju dolu.

. . . .

Niamiecki plan ciapieraszniaj wajny byŭ taki: kinuć hłaŭnyje swaje siły piersz za ŭsio na Franciju, trymajuczysia na Uschodzi tolki abaronnaj taktyki, i tady, jak Francija budzie zwajowana, pierakinuć siły swaje na Rasieju. Ale Rasieja, katoraja zahadzia pryhatawałasia da wajny, mieła ŭžo nad niamieckaj hranicaj wialikuju armiju, s katoraj paczała nastupleńnie na Niamieczczynu, pierastupiła jaje hranicu i pasunułasia dawoli hłyboka ŭ Niamieckije ziemli.

Byŭ moment, kali zdawałosia, szto rasiejskije hramady zalijuć uwieś kraj da Wisły. Dźwie armii nastupali na uschodnije Prusy: adna — Rennenkampfa naciskała z uschodu, druhaja — hien. Samsonowa — iszła s paŭdziennaho uschodu. Pierad wialikaj niebaspiecznaściu, jakaja hraziła Niamieczczynie, Impieratar Wilhelm naznaczyŭ hłaŭnakamandujuczym na Ŭschodzi pierad tym mała znanaho hienerała Hindenburga, katory ŭziaŭ za naczalnika swajho sztabu Ludendorffa. 23 žniŭnia hien. Hindenburg prybyŭ u Marienburg, staruju kryžackuju stalicu, dzie ustroiŭ swaju hłaŭnuju kwateru. Jon pastanawiŭ zrabić udar rasiejskaj armii Samsonowa, a proci Rennenkampfa, pry armii katoraho byŭ i w. kn. Mikałaj Mikałajewicz, pakinuŭ tolki nieznacznyje siły dziela abarony. Ad 26 pa 29 žniŭnia trywała znamienitaja bitwa pry Tannenbergu, zrabiŭszaja Hindenburga samym słaŭnym hienerałam hetaj wajny. Armija Samsonowa była nia tolki raźbita, ale dasłoŭna znisztožena. Niemcy ŭziali 92.000 pałonnych, u tym liku 15 hienerałoŭ, usiu artyleryju i ŭwieś aboz. Sam Samsonow pahib u bitwie, treba dumać, samachoć szukajuczy śmierci. Rasiejskaje prawicielstwo nia mieło adwahi pawiedamić ab katastrofie swajo hramadzianstwo i ahraniczyłosia tolki hetkaj wiestkaj:

„P.T.A. 15. VIII. Niamieckije pierewažajuczyje siły, uzmacawanyje padwiezienaj s prywiślinskich krepaściej artyleryjej, zrabili ciažkije straty naszym dwom korpusam. Zrobleno ŭsio, kab zara pasłać im padmohu“.

Heta pabieda niemcoŭ zrabiła toje, szto s Prusoŭ pawinna była wyjści i armija Rennenkampfa, katory jeszcze nidaŭna dawaŭ „ruku adsiaczy“, kali nia ŭwojdzie u Berlin... Niamieckaje wojsko pierastupiło hranicu Rasiei i zaniało Aŭhustoŭ i Suwałki. Ad hetaj pabiedy niamieckaje nastupleńnie pamału, ale uporna pasoŭwałosia ŭpiarod, i ŭ rukach niemcoŭ apynułasia ŭsia Polszcza, ŭsia Litwa i kala czwierci Biełarusi z adwiecznaj stalicaj Biełaruska-Litoŭskaj dzieržawy—Wilniaj.

„Ci wy znajecie Rasieju?“

Kožnaja kryŭda nad słabiejszymi, nad biezzaszczytnymi aburywaje ŭsich, chto sam maje sumleńnie i umieje adczuwać czužoje hore, czužy bol. Ale kali paadzinokije prypadki niesprawiedliwaści czasta prachodziać mima nas, nie zwiertajuczy na siabie wialikszaj uwahi, dyk sabranyje razam za bolej-mieniej doŭhi czas jany robiać straszennaje ŭražeńnie...

Hetak sama czasta zusim nieŭznak prachodzili kryŭdy, jakije biezupynna, systematyczna czyniła i czynić Rasiejskaja dzieržawa paniawolenym „inorodcam“. Ale woś ciapier usie kryŭdy i abidy maskoŭskije ludzi paźbirali razam, ułažyli ŭ paradku i dali piakielny abraz ucisku, ździeku, naruszeńnia ŭsich boskich i czeławieczych prawoŭ „inorodcoŭ“.

„Liga narodoŭ Rasiei“ wypuściła ŭ świet knižku, katoraja prypaminaje znamienitaje „Ja abwiniaju was“! Emila Zola, kiduczaje ŭ woczy francuskamu prawicielstwu i francuskaj buržuazii s pryczyny szyreńnia dzikaj nienawiści da Niamieczczyny, kab na hetym zbudawać swaju palityku, pahibielnuju dla naroda, ale karysnuju dla „wiarchoŭ“. Knižka nazywajecca: „Ci wy znajecie Rasieju?“ Ŭ jej sabrany materjały ab pałažeńni dwanadcaci narodoŭ Rasiei: biełarusoŭ, litwinoŭ, palakoŭ, ukraincoŭ, kaŭkaskich narodoŭ i t.d. Tut nadrukowany dakumenty s Sztokholmskaho i Lozannskaho zjezdoŭ. Tut dadzien jarki abraz usiej palityki rasiejskaho prawicielstwa i tych kruhoŭ hramadzianstwa, katoryje tak ci inaczej prykładajuć swajo ruku da kirawańnia dolaj Rasiei —ci to ŭ Hasudarstwiennaj Dumie, ci ŭ hramadzkich orhanizacijach, ci ŭ pressi i insz. I ŭsie dakumenty, ŭsie sabranyje fakty — heta ciažkaje abwinieńnie, heta swajho rodu „abwinicielny akt“ dla rasiejskaj hasudarstwienaści, rasiejskaho uradu, rasiejskaho hramadzianstwa!

Knižka wyjszła ŭ niekolkich mowach: pa-niamiecku, pa-anhlicku i insz. Jana maje metu atkryć usiamu świetu woczy na toje, szto cierpiać „inorodcy“ ŭ Rasiei, maje metu pakazać, jakaja jana jość — heta Rasieja, katoraja tak czasta hawaryła pieknyje słowy ab ucisku „bratoŭ-sławian“ u susiednich dzieržawach, dzie, raŭnujuczy da Rasiei, jany mieli wielmi szyrokuju swabodu...

Fakty sami haworać za siabie. I, pierehladajuczy knižku „Ci wy znajecie Rasieju?“, možna tolki pažaleć, szto wydaŭcy dadali da jaje pradmowu, nieadpawiednuju pawazie samaj knihi.

U Wilni i wakolicach.

—.—

× **U Kalwaryju.** Namieczenaja na minuŭszuju niadzielu padroža wučcioŭ biełaruskich szkoł u Wilni u Kalwaryju nie mahła adbycca.

× **Sajuz kwaterantoŭ.** U niadzielu 27 žniŭnia u sali b. Paleskaho Kružka adbyŭsia ustanoŭczy schod Sajuza kwaterantoŭ haspod i meblowanych pakojoŭ. Sprawozdaczu ab schodzi damo ŭ czarodnym numery.

× **U sajuzi prykazczykoŭ.** U tuju niadzielu, 27-VIII, pry wul. Bakszta 7, adbyŭsia ahulny schod sajuza prykazczykoŭ i słužaczych handlowych i pramysłowych predpryjemstw. Była zdadziena sprawa za minułyj hod i śmieta na 1916 hod i adbylisia wybary uradu i rewizyjnaj kamisii.

× **Sporuik**, jak wiadoma, szkodzić na zdaroŭje, ale jon užywajecca, jak lekarstwo. Pawietowyje urady, haspadarskije kamitety i punkty dla zboru wajennych syrych materjałoŭ płaciać za kilo (2 funty) całych raŭtoŭ sporniku 2 marki, za pakryszenyje—50 fen.

× **Rekwizycija tkanin i insz.** Naczalnik upraŭleńnia Wilnia-Suwałki apawieszczaje, szto ŭsie tkanini i wiazalnyje wyraby z usielakich materjałoŭ rekwizujucca. Dataliczn aja pradaža ich može adbywacca tolki s pazwaleńnia pawietowych naczalnikoŭ abo hradanaczalnikoŭ. Ab usielakich zapasach treba zajaŭlać u pawietowaho naczalnika abo hradanaczalnika da 20 wieraśnia. Za niesłuchmianaść karacinuć sztrafam da 10.000 marak, abo da 2 hadoŭ wastroham. Reczy konfiskujucca.

× **Apawieszczeńnie.** Hramadzki pramyszleny padatak, naznaczeny ad 1 studnia 1916 h. da 31 marca 1916 h, czaściu dahetul nie apłaczen.

Pramyszleniki, katoryje dahetul nie ŭniaśli padatku, pryzywajucca apłacić jaho u hłaŭnaj miestowaj kasie, Dominikanskaja 3. Kali ŭ piać czarodnych dzion padatak nia budzie apłoczen, jaho woźmuć prynukaj. Ab naznaczenaj sumie dajuć spraŭku ŭ addzieli padatkoŭ, Dominikanskaja 2.

Wilna, 24 žniŭnia 1916 h.

Niamiecki Hradanaczalnik
Pohl.

× **Kurs rubla.** Oficyalny kurs—1 m. 75 f.; u bankach za rubiel pry pradažy dajuć 1 m. 90 fen., pry kupli—1 m. 94 f.

Pazyczkowaja kasa biare 6%.

× **Atruta ad hrybou.** Za aposzni czas iznou było niekolki prypadkou atruczeńnia hrybami. Miž inszym, atruciłasia adna kabieta i dźwie jaje daczki.

Č czytajecca, jak CZ; Š—jak SZ.

Włast.

Najezdčyk.

Histarycznaje apawiedańnie.

(Hl. №№ 55 i 56 „Homana“).

Raskazywali, što baćka Michała byŭ Sandomirskim kaštelanam, mieŭ wialikije majetnaści, katoryje i pakinuŭ jadynamu swajmu synu Michału. Astaŭšysia sam adzin paślaśmierci baćkoŭ, małady Michał nabraŭ sabie tawaryšoŭ, padobnych sabie pa sile i adwazie, i dzie tolki čuŭ ab možnaści jakojkolečy krywawaj schwatki, tam jon byŭ pieršym sa swaimi siabrami, dziwujučy usich niezwyčajnaj swajej adwahaj, mužstwam i žostkaściu. Ale čym hałaśniej stanawiłosia jaho imia, tym šparčej puścieli kišeni, tak što da 30 hodu žyćcia u jaho nie astałosia ni hraša u kišeni i ni piadzi ziamli. Utrata majetnaści nie trywožyła adwažnaj bandy, katoraja žyła i hulała dahetul za hrošy Wielskaho: «aby byli ruki trymać šablu, a hrošy buduć“, kazali jany i razam z Wielskim pačali bradziačaje žyćcio, piereježdžajučy s kanca u kaniec Račypospolitaj, to karystajučy z haściny, to wymahajučy gwałtam chorč i wypiŭku.

Raz Wielski pryjechaŭ sa swajej bandaj u Nawahrudzkaje wajewodztwo—u wakolicu Dubinki, ŭ katoraj žyła bahataja šlachta Puciaty. Ŭježdžajučy u dwor, jon sustreciŭ hetkuju pryhožuju dziaŭčynku, jakoj nie dawodziłosia dahetul i sustrečać jamu. Nia dumajučy doŭha, Wielski saskačyŭ s kania, adrekamendawaŭ siabie krasuni i abjawiŭ jej a swajej lubowi. Skromnaja dziaŭčynka, zdziŭlenaja i abražanaja hetkim pastupkam, chacieła moŭčki ŭciačy, ale Wielski, zhadaŭšy jaje dumki, skazaŭ:

— Pačekaj, hałubka, ad doli swajej nie uciačeš!—i, ŭziaŭšy pad ruku, paciahnuŭ jaje da cerkoŭki, katoraja była nidaločka na ŭzhorku. Kala cerkoŭki u biednaj sielanskaj chatcy žyŭ stary unijacki paroch. U kampanii niekolkich dusz swaich siabrukoŭ uwaliŭsia Michał u dom parocha, trymajučy pad ruku čuć žywuju s pierapudu dziaŭčynku.

— Što ja baču?!—kryknuŭ paroch, załamywajučy ruki.— Anhelina, u čyich rukach ty, niesčaśliwaje dziciatka?

— Ojče duchoŭny, — adazwaŭsia horda Wielski,—jana u rukach wiadomaho rycara i abaroncy ajčyzny, sandomirskaho šlachcica Wielskaho, katory prosić ciabie pa chryścijanskamu abyčaju złučyć nas u małžeństwa pierad abličem Boha.

— Wielski! Ty zabyŭsia, što žonku nielha brać gwałtam! Ja nie mahu pawienčać was proci jaje woli.

— A ja woś što skažu tabie, dobry moj pastyr,—adazwaŭsia nasmiešliwa Wacłaŭ Pruško;—što kali ty zara nie nadzienieš ślubnaho piarścionka Wielskaho na ruku Anheliki Puciato, to ja tabie raskwašu haławu woś z hetaj cacki... i, padniaŭšy pistalet, pačaŭ celicca ŭ parocha.

— Syn moj,—atkazaŭ paroch saŭsim spakojna,—kali ty chočeš zabić mianie, to zabij. Ja nie baraniusia, ale pawienčać proci jaje woli nie mahu.

— Dyk znače ty nie pawienčaješ?

— Nie.

— Hladzi... — jon padniaŭ kurak, ale u hety moment dzieŭčatka apomniłasia, kinułasia napierad i ŭdaryła pa ruce. Razdaŭsia streł... kula razbiła akno i pralacieła mima starca.

— Ja zhadžajusia, ja zhadžajusia ŭziać ślub z hetym nieznajomym!—zakryčała jana starcu.

— Biednaja, ty chočeš ratawać mnie žyćcio, ale pamiataj, dziciatka, ja i tak pawinien skora umierci, a hetaje zamužže zabje twajo maładoje žyćcio.

— Słuchaj, stary, — zahawaryŭ Wielski, katory dahetul maŭčaŭ,—niaŭžo-ž ty dumaješ, što kali ty nia spoŭniš swajho, dla mianie niepatrebnaho abradu, to ja wypušču hetu dziaŭčynu? Budź pewien, abajdusia i biez twajho błahasłaŭleńnia, pawiozšy, kudy sam zachaču.

Starec pahladzieŭ sa spačućciom na nieščaśliwuju achwiaru, strašenna ustrywoženuju apošnimi sławami Wielskaho.

Uratawać jaje niebyło nijakoha sposabu,

ZUSIAHO KRAJU.

Wysialency-biełarusy.

DAŬGI. (ad naszaho karesp.). U Daŭgoŭskaj parachwii pražywajuć biełaruskije sielanie, wysialenyje s frotu — z Aszmianskaho i Świencianskaho pawietoŭ.

Za 500 marak, katoryje byli prysłany siudy Biełaruskim kamitetam pom. pac. ad wajny z Wilni, 200 marak pajszło na strawu, a 300—na adzieżu, asabliwa na kaszulki dla dziaciej. Samo saboj, pry ciapieraszznich cenach i pry takich małych hraszach nielha i dumać ab botach dla ludziej.

Treba tak sama adznaczyć, szto s-paŭsotni dziaciej užo dajszli takich hadoŭ, kali im patrebno wuczeńnie, bo inaczej czysta raspuściacca i zbadziajucca. Patrebna szkoła, ale dahetul jaje naładzić nie ŭdałosia: na pierszym miejscy staić pytańnie ab ježy i adziežy.

Hadaŭszczyna.

BIEŁASTOK. U piatnicu, 26 žniŭnia, minuŭ hod, Jak Biełastok zaniat niemcami.

Adychodziaczy, maskali mnoha szkod zrabili ŭ horadzi. U-wa ŭsich tkackich fabrykach byli wywiezieny abo pałamany i paŭzrywany massyny, i hetak spyniłosia słaŭnaja biełastockaja tkackaja pramyszlennaść —asnowa žyćcia miesta i wakolic jaho. Fabryki hetyje stajać biaz ruchu i ciapier.

Hetak sama byŭ zrujnowan wagzał. Kali pryjšli niemcy, ruiny wagzału jeszcze daharali. Ciapier jon adbudowan.

Śmiarotny prysud.

HRODNA. Ziemlekop Zachar Romaszko za hrabiežstwo i duszehubstwo zasudžen akružnym sudom na śmierć. 24 czerwienia h. h. jon zabiŭ i ababraŭ haspadarskaho syna, Lucjana Gabryleŭskaho, na darozi z Ejszyszek u Butrymancy.

Złodziejskaja banda.

HRODNA. „Mular“ Stefan Radzieron za orhanizaciju złodziejskaj bandy zasudžen u aresztanckije roty na 3 hady.

Milicyanty-chabarniki.

ŚWISŁOCZ. Dwa milicyanty, kazimir Maćwiejczyk i Leb Cymmer, za chabary zasudženy na 9½ mies. i na 2 hady 4 mies. u wastroh. Ich zasudzili pawodłuh rasiejskich zakonoŭ ab chabarach, katorych, adnak, pad maskalami nikoli nie stasawali.

Hrabiežstwo.

MICKUNY (pad Wilniaj). Tutejszyje rabotniki Michał Iwanoŭski i Michał Szableŭski napali na darozi na haspadara Czerniaŭskaho, katory jechaŭ kuplać kania, i zabrali ŭ jaho 200 marak i 90 rubloŭ. Ich zasudzili na dwa hady ŭ papraŭczy dom.

Rezultat uradžaju.

SUWAŁKI. S pryczyny wielmi udacznaho uradžaju panižena cena na chleb: rasiejski funt ciapier kasztuje tut 16 fenigoŭ.

Za kanakradztwo.

OLITA. Tutejszy haspadar Harliczonak za paŭtornaje kanakradztwo zasudžen na 3 hady ŭ wastroh.

Achronka dla dziaciej.

LIBAWA. U tak-zwanym Zimowym pawiljonie budzie atkryta za miestowyje hroszy achronka dla dziaciej. Dziaciej u biednych kabiet buduć prynimać na cełу dzień, dajuczy matkam mahczymaść pracawać.

Proci damskich szpilek.

LIBAWA. Dyrekcija elektrycznaho tramwaju wywiesiła abjaŭleńnie, pawodłuh katoraho dam s szpilkami biez achronnikoŭ nia buduć puskać u wahony.

WIESTKI Z RASIEI.

—s—

Z hramadzkaho žyćcia.

„Zmahańnie z hoładam“.

PIECIARBURH. Hazety zanimajucca uzrastajuczaj z dnia na dzień darahoŭlaj spažyŭnych praduktoŭ i cen za kwatery. Haspadary, padniaŭszyje ceny za haspody u swaich damoch ad paczatku wajny na 20%, ciapier pawialiczyli ich na 75—da 100%. Ceny za pierajezd z adnej haspody u druhuju—niemahczymyje: jany dachodziać da 500 rub.!

„Riecz“ padaje hetkije sposaby, katorymi rasiejski urad manicca zmahacca z nabližajuczymsia hoładam. Naznaczen kamitet dla narady ab tym, jak najlepiej zmahacca z hałodnymi buntami. Poŭ-oficyoznaje apawieszczeńnie danosić, szto massa narodu kiepska znaje ab pryczynach darahoŭli i maje mała patryotyzmu. Z hetaj pryczyny narod može lohka być paciahnien rewolucyjnymi dumkami. Kab uścierahczysia hetaho, treba ŭsiu ŭłaść addać u adny ruki. Usiaki rewolucyjny ruch pawinien być uraz-že strymany.

„Birž. Wied.“ z hetaj pryczyny piszuć, szto niewiadoma, ci treba śmiejacca ci płakać z hetkaho sposabu „zmahańnia z hoładam“.

Pałažeńnie s.-haspadarki.

SZTOKHOLM. Rasiejski minister sielskaj haspadarki, hr. Bobrinskij, skazaŭ žurnalistam, szto jon liczyć wielmi surjoznym pałažeńnie sielskaj haspadarki, hetaj krynicy bahaćcia Rasiei. Swajej prahramy jon, adnak, nie razwiwaŭ.

Usie pieciarburskije hazety hladziać na pramowu ministra, jak na błahi znak, i nia majuć nadziei na karysnaść raboty nowaho ministra.

KOPENHAGA. S pryczyny zajawy ministerstwa finansoŭ, szto czysło złoženych u źbierehacielnyje kassy hroszy uzrasło, „Riecz“ pisze, szto hetyje hroszy składajuć sielanie, prymuszenyje dziela wajny raspradawać swaju haspadarku—skacinu i kaniej. Hetak tyje hroszy pakazwajuć nie palepszeńnie ekonomicznaho pałažeńnia, a pahorszeńnie bytu sielan i ŭsiej haspadarki Rasiei.

Adnoŭlenaja panszczyna.

SZTOKHOLM. Kałužski hubernatar zahadaŭ adnawić sapraŭdny pryhon. Usie mužczyny i žanki ad 15 da 50 hadoŭ pawinny pamahać pamieszczykam źbirać uradžaj. Ceny za rabotu naznaczaje ziemstwo, —znaczyć, tyježpamieszczyki. Nichto s sielan nia može admowicca ad raboty. Palicii dadzieno prawo prymuszać rabić.

Uniwersytet dla Sibiry.

PIECIARBURH. Pawodłuh „Birž. Wied.“, rasiejskaje prawicielstwo manicca atkryć uniwersytet u Sibiry. Jaho choczuć mieć i Irkuck i Uładywastok, dyk miž hetymi miestami idzie surjoznaje zmahańnie.

Z Halickaj Ukrainy.

SZTOKHOLM. Rasiejski hubernatar zaniatych rasiejcami czaściej Haliczyny, hienerał Trepow, abježdžaŭ u aposznich dniach niekatoryje harady Bukowiny i s pryczyny žałab na cełу rad rasiejskich czynoŭnikoŭ pawysyłaŭ aposznich u Rasieju.

Kala wajny.

Znoŭ naruszeńnie prawoŭ Szwecii.

SZTOKHOLM. (W.T.B.). Rasiejskaja padwodnaja łodka 24-VIII u 1,2 mili ad szwedzkaho uźbiarežža, znaczyć, u Szwedzkich wodach wypuściła torpedu ŭ niamiecki parachod „Schwaben“. Nowaje naruszeńnie szwedzkaj neŭtralnaści rasiejskaj padwodnaj łodkaj, dy jeszcze pad szwedzkim sztandaram, wyzywaje abureńnie u szwedzkich hazetach. „Afton Bladet“ hrazić zakryć szwedzkuju hranicu i hetak pierarwać znosiny Rasiei z jaje sajuźnikami cieraz Szweciju.

Nacisk na Kowel.

MADRYD. Maskoŭski karespandent tutejszaj hezety mieŭ hutarku z hienerałam Iwanowym. Aposzni skazaŭ, szto rasiejcy sabrali swaje siły pierad Kowelem i maniacca zdabyć jaho, nia hledziaczy ni na jakije achwiary ludźmi. Niamiecki front treba prarwać za ŭsielakuju cenu.

U Pinskich bałotach.

SZTOKHOLM. „Now. Wr.“ pisze ab ciažkim pałažeńni armii ŭ Pinskich bałotach, cieraz katoryje wiaduć tolki wuzkije ściežki. Znosiacca miž saboj atrady na łodkach, tak-zwanych duszehubkach. Mnoha patruioŭ pahibło ŭ bałotach.

Po wiertajecca u Franciju.

BERLIN. Hienerał Po, prabyŭszy niekolki dzion u Odessi, pajechaŭ u Maskwu. Adhetul jon pajedzie u błaŭnuju carskuju kwateru. Jaho zdaroŭje papsawałosia: jon nia može žyć u rasiejskim klimacie i manicca wiarnucca u Franciju.

Nowy transport.

PARYŽ. „Petit Parisien“ pisze, szto ŭ port St-Nazar prybyŭ parachop „Wenecuela“ z znacznym transportam rasiejskaho wojska.

---

i, padumaŭšy, što šlub ješče adno z lepšych, jon pawioŭ ich u cerkoŭku i pawienčaŭ. Strašenna ciažka było na sercy u starca-parocha. Jon dobra znaŭ siamju Puciatoŭ, swaich „kolatoroŭ“, jak sumlennych i dobrych ludziej; jon chryściŭ Anheliku, wučyŭ jaje wiery, kidaŭ dobraje nasieńnie ŭ čystuju dušu. Na jaho wačach zakrasawała jana dziŭnaj kraskaj, a ciapier niačystymi rukami łamaje hetu krasačku strašny hety čeławiek.

— Nie na ščaście-dolu dadziena tabie krasa, biednaja dziaŭčynka! Bože, zlitujsia nad jej!—maliŭsia starec u časie abradu.

Kali wyjšli s cerkoŭki, maładuju pasadzili na kania i pry krykach „Wiwat“! i wystrełach z rušnic pajechali da dwara jaje baćki. Biedny Puciata čuć nie pamier s pierapudu, kali ubaczyŭ, što Boh jamu daŭ nieždanaho-niehadanaho ziacia, a ješče bolej zasumawaŭ stary, kali dawiedaŭsia, chto byŭ hetym ziaciem. Ale nie było što rabić, treba było pakarycca błahoj doli.

Prabankietawaŭšy niekolki dzion u Dubincy, Wielski sa swajej bandaj pajechaŭ u świet na swajo abyčnaje žyćcio. Žonku pakinuŭ u baćkoŭ. Ad času da času sježdžaŭ jon sa swajej kampanijej u Dubinki, i tady pad rad niekolki dzion trywaŭ u dworyščy staraho Puciaty razhulny bankiet. Liłosia wino, źwinieli čyrwoncy i čarki, razhulnyje pieśni... Dubinskaja wakolica na hety čas puścieła, šlachockije dočki i maładzicy uciekali s chat da dalokich susiedoŭ, mužčyny začynialisia pa dwaroch; sielanskije kabiety chawalisia u lasy... U časie hetkich bankietoŭ Wielski trymaŭ kala siabie swaju žonku, ale ab jaje doli i pačuwańniach jon nia dumaŭ. Tolki kali radziłasia u jaho dačka, a paśla syn, u hłybi jaho dušy stała pamału wyrastać prywiazanaść da „siamji“. Bankiety u časie jaho pryjezdoŭ u Dubinki rabilisia cišejšymi i abyčajniejšymi. Z adjezdam jon zaswyčaj marudziŭ: widać było, što jamu ciažka pakidać dziaciej i žonku tut na prypinki i zdzieki radni i susiedzioŭ, a ŭ dadatku maŭčliwaja pakora žonki hryzła sumleńnie. Kožny raz, adježdžajučy, jon prysiahaŭsia ŭ dumkach, što na druhi raz užo zabiare jaje u swoj dom. Ale spoŭnić hetu prysiahu nielha było, i prysiaha astawałasia pustym žadańniem.

Niespakojna spaŭ u tuju noč bajaryn Harbuz. Tolki na pieradodni son skleiŭ jaho zmučenyje pawieki, ale jarkije pramieńni uschadziŭšaho sonca iznoŭ razbudzili jaho. Acianiŭšy siabie kryžom, jon atčyniŭ wočy i z niemałym zdziŭleńniem zaŭwažyŭ siadzieŭšaho tut pry im Wielskaho, katory ciarpliwa dažydaŭ, pakul bajaryn razbudzicca.

— Što tak rana ustali, panie rycaru: ci kiepska spałosia, ci paściel niewyhodna? — pramowiŭ bajaryn.

— O, panie bajarynie, nie zaŭsiody na miakkoj paścieli krepka śpicca... Ustaŭ ja rana, bo chaču z wami, panie Harbuzie, pahawaryć krychu...

— Pahawaryć sa mnoj?! Ab čym-že WšMość wolicie hawaryć?—spytaŭsia nieprыjemna zdziŭleny bajaryn, tym bolš, što Wielski ŭčorašni swoj łaśliwy, delikatny ton pieremianiŭ na familjarny.

— A ot što, bajaryn. Ty pawinien padpisać hetu umowu, — i pry hetych słowach jon padaŭ papieru, u katoraj było skazano, što bajaryn Iwaška Harbuz swaju dziedzičnuju majetnaść Starasielle — z łuhami, lasami, sienažaciami i prysłuchajučymi da jaho wioskami pradaŭ Janu Michału Wielskamu i jaho patomkam na wiečnyje časy za 10 tysiač kop hrošy, manety litoŭskaj.

Peŭna, što kali-b heta zdaryłosia nie z naszym bajarynam, a sa słaŭnym jaho dziedam, tak sama Iwanam, učaśnikam pachodoŭ proci Maskwy, to pa pračytańni hetaj papiery jon-by nieadkładajučy razmaždžyŭ haławu nachapliwamu najezdčyku, złoŭžywaŭšamu jaho haścinnaściu. Kwoły jaho patomak nia byŭ takim. Pračytaŭšy hetu papieru, jon kinuŭ jaje na stoł i skazał spakojna:

— Hetaj papiery ja nie padpišu i majetnaści swajej ja nie pradaju. Jak moj baćka pakinuŭ jaje mnie, tak ja pakinu synu swajmu.

— Panie bajaryn! Radžu tabie pastupić, jak ja chaču, pa zhodliwaści, bo, ŭsio roŭna, zrobiš heta s prymusu...

(Dalej budzie).

Darahi zakaz.

NJU-JORK. Rasieja zakazała pawodłuh kontraktu 1 miljon 300 tysiacz pudoŭ kaluczaho drotu.

Naślednik Sazonowa.

SZTOKHOLM. Za kandydata na miejsco ministra zahranicznych spraŭ liczać b. sekretara pasolstwa ŭ Paryžy, Tatiszczewa.

TELEHRAMY.

27 žniunia.

Zachodni front:

Na poŭnaczy ad Sommy anhliczanie, paśla silnaj artyleryjskaj padhatoŭki, ranicaj i ŭ dzień iznoŭ atakawali miž Tiepwal i Pozjer. Jany, pasla zajadłych sztykawych bitw, byli adbity, straciŭszy pałonnymi 1 aficera i 60 sałdatoŭ. Hetak sama nieudaczna skonczylisia nastupleńnia pry Bazanten-le-Pti i ŭ lesi Furo. Na adrezku Morepa-Klery pasla silnaho artyleryjskaho abstrełu i puskańnia ahnia francuzy wialikimi siłami prabawali nas atakawać, ale nieudaczna. Naabapoł Maasu uzmacawaŭsia ahoń artyleryi. Pry Tiomon i Flery ataki worahoŭ razbilisia ad naszaho ahnia.

Sześć aeropłanoŭ worahoŭ žbity ahniom abo ŭ bitwach na pawietry. Dwa z ich papali ŭ naszy ruki.

Uschodni front:

Na fronci Dźwiny czyślenyje sproby rasiejcoŭ pierajechać na łodkach cieraz reku nie ŭdalisia. Pry Kisielinie družyny naszych razwiedczykoŭ prarwalisia da trejciaj linii rasiejskich akopoŭ i, zrujnawaŭszy ich, planowa wiarnulisia nazad, prywioŭszy 128 pałonnych i 3 kulemioty.

Bałkanski front:

Na ŭschodnim bierazi Strumy boŭharskije siły prybližajucca da wychadu reki.

27-ja wajna.

BERLIN. (W.T.B.). **Italjanski Karaleuski Urad** cieraz Szwajcarski Urad pawiedamiŭ Impieratarski Urad, szto, paczynajuczy ad 28 hetaho miesiaca, jon **liczyć siabie u wajnie z Niamieczczynaj.**

Uwaha. S pryczyny wysadki italjanskaho wojska ŭ Sałonikach niamieckaja bałkanskaja armija prymuszena była pierszy raz za czas hetaj wajny spatkacca z italjanskaj. Heta i dało Italii powod abjawić Niamieczczynie wajnu. Samo saboj, szto heta — tolki formalnaść, bo ad czasu abjaŭleńnia Italjej wajny Aŭstryi u wosieni taho hodu Italija, papraŭdzi, daŭno wajuje i z Niamieczczynaj.

Aŭstryjackije apawieszczeńnia.

WIENA. (W.T.B.). 24/VIII. *Rasiejski front:* Aprycz niewialikich styczek, ważnych zdareńnioŭ nie było.

Italjanski front: Na fronci Kolto Rondo — Cima di Czecze pasla silnaho abstreła italjancy niekolki razoŭ daremna atakawali naszy pazycii.

WIENA. (W.T.B.). 25/VIII. *Rasiejski front:* Na zachodzi zd Mołdawy i ŭ wakolicach Tatarskaho jaru adbity rasiejskije ataki, czaściu sztykami, z wialikimi stratami. Na adrezku Pierepielniki-Pichjaki my u worahoŭ adabrali nazad czaść akopu, katorym jany zaŭładali 22 žniŭnia. Uziaty 1 aficer, 211 sałdatoŭ i 3 kulemioty.

Italjanski front: Na adrezku Wippach-Nowa Was — silny ahoń artyleryi.

WIENA. (W.T.B.). 26/VIII. *Rasiejski front:* Biez wydatnych prypadkoŭ.

Italjanski front: Na pałudni ad Wippacha ahoń artyleryi worahoŭ dachodziŭ wialikaj siły. Na adrezku Pleken, u dalinie Flejms, i na adrezku Cima di Czecze adbity ataki worahoŭ.

Kala Luzerny paruczyk Sidler žbiŭ aeropłan systemy Kaproni.

WIENA. (W.T.B.). 27. VIII. *Rasiejski front:* Biez pieramien.

Italjanski front: Nowyje ataki worahoŭ na fronci Fassanskich Alp i na Kaŭriol adbity z znacznymi stratami.

---

26 žniŭnia marski kapitan Konjowicz z dwuma druhimi aeropłanami spatkaŭ u Adryatyckim mory wartaŭniczyje parachody worahoŭ i zatapiŭ adzin z ich bombami. Naszy latuny wiarnulisia nazad biez strat.

Bouharskaje apawieszczeńnie.

SOFIJA. (W. T. B.). 24. VIII. Na prawym kryle naszaje wojsko zaniało ŭczora miesto Kastoryju. Zaniaŭszy wagzał Angista, ŭwieś adrezak czyhunki Oczylar-Buk-Drama-Angista-Sares-Demir Hisar apyniŭsia ŭ naszych rukach.

SOFIJA. (W.T.B.). 26. VIII. Na prawym kryle my zaniali wiosku Malik u 10 wierstach ad Korycy. Ŭ wioscy Dojdzieli my ŭziali ŭ pałon anhlicki atrad z kamandujuczym aficeram. Naszaje lewaje kryło zaniało Egejskaje użbiarežže. My zatrymalisia na linii Łakowicy-Dedebali-Arksaki-Mentechli.

Try Rasiejskije aeropłany na wialikaj wyszynie kružylisia nad Warnaj i skinuli niekolki bomb.

Tureckaje apawieszczeńnie.

KONSTANTYNOPOL. (W.T.B.). 24. VIII. Na Kaŭkaskim fronci na uczastku Ognot naszaje wojsko adbiło ataki worahoŭ z ahramadnymi stratami u ich. Pierad adnej z naszych pazycij my naliczyli 400 trupoŭ, miž imi 4 aficery. Pry Kigi my ŭziali niekolkich pałonnych i 1 kulemiot.

B. minister Czerczyl ab wajnie.

LONDYN. Czerczyl skazaŭ u Nižniaj Pałaci, szto kala Werdenu i na Sommie—siły roŭnyje. Niamieckije armii nikoli nie byli bolsz czyślenyje i lepsz aružnyje, jak ciapier. Anhlija wiedaje, szto Niamieczczyna — straszny worah. Treba s poŭnym spakojstwam nawukowa i systematyczna pryhatawać žyćcio starany dziela wypaŭnieńnia pastaŭlezadaczy.

Pytańnie ab miry.

WIENA. Amerykanski pasoł Penfild zajawiŭ karespandentu „N. Fr. Presse", szto wajna dajszła da swajho najwyszejszaho punktu. Takije bitwy, jak ciapierasznije, nia mohuć doŭha trywać z hetkaj že siłaj. Pry ćwiarozym pahladzi na wajennaje pałažeńnie treba spadziewacca, szto wajnie skora nastanie kaniec.

Nowy nalot na Anhliju.

U nocz z 24 na 25 žniŭnia niekolki latuczych karabloŭ zrabili nalot na ŭschodniaje użbiarežže Anhlii i miesto Londyn. Usiudy widać była dobraja udacza. Usie latuczyje karabli wiarnulisia nazad.

Ludajedy u Francii.

MARSEL. Pawodłuh hazetnych wiestak, u Marsel prybyło 500 ludajedoŭ na palewyje raboty.

Nowyje harmaty.

LONDYN. „Daily Cronicl" pisze, szto anhlickaje admirałciejstwo maje ciapier nowyje 40 i 38-centymetrowyje harmaty. Harmaty 40-centymetrowyje bytcym to roŭny niamieckim 42-centymetrowym i kidajuć bomby wahoj 60 pudoŭ. Harmata sama wažyć 6.600 pudoŭ.

Czutki ab Kitczenery.

SZTOKHOLM. Jość czutka, bytcym hłaunakamandujuczyj anhlickaj armii Kitczener, katory, jak wiadoma, utanuŭ u mory, pahib nie tady, a ŭ czasi bitwy pry Skagerraku.

Padaroža padwodnaj łodki „Deutschland".

Wiarnuŭszajasia nazad z Ameryki ŭ Niamieczczynu padwodnaja łodka «Deutschland» prajszła ŭsiaho 4.200 marskich mil. Jana ŭdoŭžki maje 86 metroŭ, u szyrki — 8½ m. Ludziej na jej — 29 dusz. Jana prywiezła z Ameryki 750 tonn =45 tysiacz pudoŭ=50 wahonoŭ tawaroŭ.

Jeszcze adzin padwodny tarhowy parachod.

BREMEN. Druhi padwodny parachod, „Bremen", znachodzicca ciapier u darozi ŭ Baltimoru (u Ameryku). Jon nahružen farbami.

Anhlija i Watykan.

LUGANO. Niespadziewany odzyŭ anhlickaho pasła z Watykanu—heta znak silnaho niezdawolstwa anhlickaho uradu palitykaj Watykanu. Anhlickamu pasłu było zahadano ad samaho paczatku wajny wyzwać miž wyszejszym duchawienstwam prychilnaje dla Anhlii nastrajeńnie. Adnak, Papież admowiŭsia ad usielakaj palityki i zajawiŭ, szto jon — tolki duchoŭny pastyr. Uzryŭ irlandzkaho paŭstańnia i nieprychilnaść katalickaho duchawienstwa ŭ Irlandii i ŭ Rymie wyzwali atstaŭku anhlickaho pasła.

ABWIESTKI.

Drukawana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar W. Łastoŭski.